

Кој "маж" од власта една година пред избори отворено ќе им каже на граѓаните дека ќе имаат "изгор" скапа електрична енергија и нема да се правда дека приватизацијата на стратешкото богатство - ЕСМ не ни го налага некој од надвор!

Доколку се продаде ЕСМ, државата ќе биде нокаутирана со рестрикција на струја, ценовни шокови и откази, посочија од Европската конфедерација на синдикати!

■ Пишува: Рената МАТЕСКА

Претставниците на Европската конфедерација на синдикати (ЕКС) јасно и гласно на македонската влада ѝ порачаа да не ги лаже граѓаните дека приватизацијата на Електростопанство на Македонија е обврска која ја наметнува Европската унија и либерализацијата на енергетскиот пазар. Ни помалку ни повеќе, но за едно вакво стратешко прашање кое лошо ќе се одрази врз грбот на Македонецот, неопходен е и референдум, како што тоа го направија Швајцарија и Латвија.

Инаку, веќе подолг период Владата го опипуваше пулсот на народот за приватизацијата на ЕСМ, а неодамна ја формализира одлуката според која од дистрибутивниот систем на Електростопанство ќе бидат понудени 90 отсто од акци-

ите, а за ТЕЦ "Неготино" да се бара стратешки инвеститор кој би откупил дури 100 проценти. Трансформацијата на ваквото национално богатство би можело прескапо да ја чини власта, особено во предизборниот период и ако се има предвид дека, според најавите, продажбата треба да заврши до почетокот на 2006 година.

Примерите во регионот

говорат дека многу држави се "изгореле" со приватизацијата на електростопанствата. Конкретно во Бугарија (која три години се подготвувала за приватизацијата на дистрибуцијата), цената на електричната енергија се зголемила за 45 проценти, а иако бугарската влада ветила дека по продажбата нема да има ценовни шокови до 2007 година, наредниот месец таа ќе "скокне" за 16 отсто. Наредната година ќе продолжат таквите "непријатни изненадувања", ни посочуваат бугарските синдикалци во обид да не осветат пред да ја направиме истата грешка како нив. Кај нас, пр-

вичните најави говорат дека ќе имаме почетно поскапување на струјата за 23-28 проценти.

Освен тоа, статистиката алармира дека за една деценија, во енергетскиот сектор во Европа, без работа останале дури 300.000 работници, а на европскиот пазар е создаден монопол, со оглед на фактот дека само мал број компании го контролираат енергетскиот бизнис. Позитивен пример како државата, односно Владата, може да биде добар газда, е чешкото електростопанство ЧЕЗ но, за жал, ние немаме "домаќини" во власта кои ЕСМ би можеле да го претворат во мош-

МЕСТО ЗА ПЛА ОПРАВДУВАЊА

ЗАБОРАВЕТЕ НА СКАПАТА СТРУЈА И НАФТА - КОРИСТЕТЕ БИОМАСА!

Како мошне добар излез од ќорсокакот предизвикан од состојбите во енергетскиот сектор (скапа струја, нафта, гас, јаглен) е алтернативата на класичните енергенти како што е биомасата. Ние не треба да измислуваме "топла вода" туку да бидеме во тек со случувањата во светот т.е. со фактот дека многу држави веќе се ориентираат кон искористување на биомасата во енергетски цели.

Во државата веќе има иницијатива за Групација за користење на биомаса, покрената од стопанските субјекти кои веќе стопанисуваат со еколошки извори на енергија (отпадоци од шумите од експлоатација на сеча, отпадоци од дрвна индустрија, земјоделие, алтернативни насади на земјоделските култури од кои се добиваат деривати за согорувања, сончевата енергија и енергијата на ветерот).

"Соочени со глобалниот недостиг на класични извори на енергија (количествата нафта, гас и јаглен за неколку децении ќе бидат исцрпени) и фактот дека Република Македонија

СЛОБОДАН СОФЕСКИ ОД ГРУПАЦИЈАТА ЗА КОРИСТЕЊЕ БИОМАСА ВЕЛИ ДЕКА ВЛАСТА НА "ТАЦНА" ИМА РЕШЕНИЕ ЗА ЕНЕРГЕТКИТЕ ШОКОВИ СО АЛТЕРНАТИВНИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

ИНВЕСТИРАЊЕ ВО МАЛИ ХИДРОЦЕНТРАЛИ

Со оглед на атрактивноста во инвестирањето во хидроенергетскиот сектор, а особено кај проектите за центри со мала инсталирана моќност, Македонската енергетска асоцијација подготвува прирачник за проектирање и градба на мали ХЕЦ, кој покрај другото, ќе содржи упатства за добивање дозвола за градење и информација за потребната техничка документација. Светскиот совет за енергетика проценува дека до 2010 година инстализираниот капацитет на мали хидроцентрали ќе се зголеми за 55 GW, бидејќи сите региони во светот бележат изненадувачки голем пораст на малите ХЕЦ. Но, и во овој поглед Македонија сè уште спие!

Хидроенергијата е најзначајниот обновлив извор на енергија познат досега. Неговото искористување е познато со изградба на значајни градежни објекти, пред сè, брани и акумулации, односно долги доводни тунели или цевководи, кои објектите ги прават од една страна скапи за изградба, но од друга страна придонесуваат за севкупниот развој на економијата во државава. Наспроти големото чинење на изградбата, годишното чинење на експлоатацијата на објектите и производството на електричната енергија од истите е

многу ниско. Во последните десет години хидропроизводството учествува со околу 16 отсто од вкупното производство на електрична енергија во Македонија и тоа, пред сè, за задоволување на дневните варијации на потрошувачката на електрична енергија. Поради малото учество на хидропотенцијалот во вкупното производство на електрична енергија, како и фактите дека постои подготвена техничка документација за изградба на нови хидрообјекти со кои ќе се зголеми искористувањето на хидропотенцијалот, потребно е да се интензивира промоцијата на постојната техничка документација за изградба на нови хидропотенцијали. Досегашните истражувања покажуваат дека Република Македонија располага со значителен потенцијален износ на неискористен хидропотенцијал, особено на сливот на реката Вардар, Треска, Црна Река. За реализација на овие цели неопходно е и донесување соодветна законска регулатива, која ќе ги забрза овие процеси, а ќе ги надмине сегашните недостатоци, кои не овозможуваат поедноставен пристап, како во делот на концесиските права, така и во пласманот и цената на чинење на електричната енергија од вакви извори.

ШУВАЊА И ЛАЖНИ - НЕКА ОДЛУЧИ НАРОДОТ!!!

има скромни резерви на енергенти и мора да увезува што, пак, влијае врз трговскиот дефицит, состојбата може да се надмине со искористување на биомасата. Но, сè ова, за жал, зависи од стратешките определби на државата. Енергетската криза би можела да се релаксира со оваа алтернатива на класичните енергенти, кои покрај другото е многу важна и со еколошката димензија - согорувањето на биомасата, палетите и брикетите овозможуваат помали количества CO₂ во однос на класичните извори, што секако е добро за животната средина. Финска, Шведска, Австрија, Холандија, Германија, дури и Чешка и Словачка веќе воспоставија нормативни односи и имаат разработено целосни програми за употреба на биомасата. Брикетите и палетите добиени од биомасата се мошне популарни, пред сè, поради тоа што се еколошки чисто и мошне поевтино гориво. Интересно е да се каже дека Австрија прави 'бум' со користење на репката од која добива биодизел, а во Литванија се греат исклучително со брикети", вели Слободан Софески, претставник на Групацацијата за користење на биомасата, која се обидува на власта да ѝ го наметне алтернативното решение за надминување на енергетската криза.

не успешно и профитабилно претпријатие.

Енергетските експерти посочуваат дека дома произведената електрична енергија би можела да се валоризира, но во никој случај проблемот не би се решил со приватизацијата на ЕСМ. Ние имаме скапа струја затоа што имаме скапа инсталација, скап пренос, скапо производство, но сепак велиме дека е меѓу најевтините во регионот (и тоа во периодот пред приватизација). Стручњациите посочуваат дека во ваква држава и со ваков стандард апсурдно е граѓаните да се топлат исклучително на електрична енергија. Познавачите на состојбите, исто така, велат дека е неоправдано користењето на јагленот за добивање на енергија во термоелектраните, за што би требало да плаќаме и пенали поради испуштањето на CO₂ и загадувањето на воздухот. Излезното решение треба да

се бара во хидропотенцијалот, но, за жал, досега никој на тоа не мислеше и истото не го искористи. Освен тоа, иронично е тактизирањето на власта околу неискористеноста на гасот како енергенс, а воопшто и не се мисли за еколошките алтернативни извори на енергија. Според аналитичарите, нашиот енергетски преносен систем, кој ја пренесува енергијата (на пример, кон Република Грција), би можеле да го искористиме на тој начин што би развиле стратегија за валоризирање на таквата преносна услуга, создавање на т.н. транспортен центар, преку кој би "печалеле пари".

Мошне е иронично што толку се "типува" на приватизацијата на ЕСМ, кога во списокот на 200 најуспешни компании во државава, Електростопанство секогаш е на врвот и тоа според претходните и годинешниот список на топ најдобрите!